

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 28 juli 2016 *

”Begäran om förhandsavgörande — Civilrättsligt samarbete — Förordningarna (EG) nr 864/2007 och (EG) nr 593/2008 — Konsumentskydd — Direktiv 93/13/EEG — Uppgiftsskydd — Direktiv 95/46/EG — Avtal om onlineförsäljning av varor med konsumenter som är bosatta i andra medlemsstater — Oskäligen villkor — Allmänna avtalsvillkor som innehåller en lagvalsklausul om att rätten i den medlemsstat där företaget har sitt säte ska tillämpas — Fastställelse av tillämplig lag för prövning av huruvida dessa allmänna villkor är oskäligen i samband med ett förbuds föreläggande — Fastställelse av tillämplig lag avseende behandling av konsumenternas personuppgifter”

I mål C-191/15

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 9 april 2015, som inkom till domstolen den 27 april 2015, i målet

Verein für Konsumenteninformation

mot

Amazon EU Sàrl

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna D. Švaby, J. Malenovský, M. Safjan (referent) och M. Vilaras,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: handläggaren I. Illéssy,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 mars 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Verein für Konsumenteninformation, genom S. Langer, Rechtsanwalt,
- Amazon EU Sàrl, genom G. Berrisch, Rechtsanwalt,
- Österrikes regering, genom G. Eberhard, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Tysklands regering, genom T. Henze, A. Lippstreu, M. Hellmann och T. Laut samt J. Mentgen, samtliga i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom M. Holt, i egenskap av ombud, biträdd av M. Gray, barrister,

— Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och J. Vondung, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 2 juni 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 2007, s. 40) (nedan kallad Rom II-förordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 2008, s. 6) (nedan kallad Rom I-förordningen) samt rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s.29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169) och Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 1995, s. 31).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Verein für Konsumenteninformation (förening för konsumentupplysning) (nedan kallad VKI) och Amazon EU Sàrl, Luxemburg angående ett förbudsföreläggande som VKI begärt.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Rom I-förordningen

- 3 I skäl 7 i Rom I-förordningen anges följande:

”Denna förordnings materiella tillämpningsområde och bestämmelser bör överensstämma med rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område [EGT L 12, 2001, s. 1] och Rom II[-förordningen].”

- 4 I artikel 1.1 och 1.3 i Rom I-förordningen föreskrivs följande:

”1. Denna förordning ska tillämpas på avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt.

Den ska i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.

...

3. Denna förordning ska inte tillämpas på bevisfrågor och processuella frågor, om inte annat följer av artikel 18.”

- 5 I artikel 4 i Rom I-förordningen, som har rubriken ”Tillämplig lag i avsaknad av parternas lagval”, föreskrivs följande:

”1. I den utsträckning tillämplig lag för avtalet inte har valts i enlighet med artikel 3 och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 5–8, ska den lag som gäller för avtalet fastställas på följande sätt:

- a) Avtal om köp av varor ska vara underkastade lagen i det land där säljaren har sin vanliga vistelseort.
- b) Tjänsteavtal ska vara underkastade lagen i det land där tjänsteleverantören har sin vanliga vistelseort.
- c) Avtal som avser sakrätt till fast egendom eller hyra av fast egendom ska vara underkastade lagen i det land där egendomen är belägen.
- d) Utan hinder av vad som sägs i led c ska avtal om hyra av fast egendom för tillfälligt personligt bruk i högst sex månader i följd vara underkastade lagen i det land där hyresvärderna har sin vanliga vistelseort, förutsatt att hyresgästen är en fysisk person som har sin vanliga vistelseort i samma land.
- e) Franchiseavtal ska vara underkastade lagen i det land där franchisetagaren har sin vanliga vistelseort.
- f) Distributionsavtal ska vara underkastade lagen i det land där distributören har sin vanliga vistelseort.
- g) Auktionsförsäljningsavtal ska vara underkastade lagen i det land där auktionen äger rum, om detta kan fastställas.
- h) Avtal som har ingåtts i ett multilateralt system vilket sammanför eller möjliggör sammanförandet av flera köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man enligt definitionen i artikel 4.1.17 i [Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 2004, s. 1)], i enlighet med icke skönsrättsliga regler och enligt en enda lag, ska regleras genom denna lag.

2. Om avtalet inte omfattas av punkt 1 eller om delarna i avtalet skulle omfattas av fler än ett av leden a–h i punkt 1, ska avtalet vara underkastat lagen i det land där den part som ska utföra avtalets karakteristiska prestation har sin vanliga vistelseort.

3. Om det framgår av alla omständigheter i fallet att avtalet uppenbart har en närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkterna 1 och 2, ska lagen i det andra landet tillämpas.

4. Om inte tillämplig lag kan fastställas enligt punkt 1 eller 2 ska avtalet vara underkastat lagen i det land till vilket det har närmast anknytning.”

- 6 I artikel 6 i Rom I-förordningen, som har rubriken ”Konsumentavtal”, föreskrivs följande:

”1. Avtal som ingås av en fysisk person för ändamål som kan anses ligga utanför hans eller hennes näringsverksamhet (’konsumenten’), med en annan person som agerar inom ramen för sin näringsverksamhet (’näringsidkaren’), ska utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 5 och 7 vara underkastade lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, under förutsättning att näringsidkaren

- a) bedriver sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, eller
 - b) på något sätt riktar sådan verksamhet till det landet eller till flera länder, inbegripet det landet,
- och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.

2. Utan hinder av vad som anges i punkt 1 kan parterna välja tillämplig lag för ett avtal som uppfyller villkoren i punkt 1 i enlighet med artikel 3. Ett sådant val får dock inte medföra att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras konsumenten genom sådana bestämmelser som inte kan avtalas bort enligt den lag som, om inget lagval gjorts, skulle ha varit tillämplig enligt punkt 1.

...”

- 7 I artikel 9 i Rom I-förordningen, som har rubriken ”Internationellt tvingande regler”, föreskrivs följande:

”1. Internationellt tvingande regler är regler som ett land anser vara så avgörande för att skydda allmänintressen, t.ex. sin politiska, sociala och ekonomiska struktur, att landet kräver att de tillämpas vid alla situationer inom dess tillämpningsområde, oavsett vilken lag som annars ska tillämpas på avtalet enligt denna förordning.

2. Bestämmelserna i denna förordning ska inte begränsa tillämpningen av internationellt tvingande regler i domstolslandet.

3. De internationellt tvingande reglerna i lagen i det land där de förpliktelser som har sin grund i avtalet ska utföras eller har utförts kan tillerkännas verkan om dessa internationellt tvingande regler gör att avtalet blir olagligt att genomföra. Vid bedömningen av om sådana regler ska tillerkännas verkan ska hänsyn tas till deras art och syfte liksom till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas.”

- 8 I artikel 10 i Rom I-förordningen har rubriken ”Samtycke och materiell giltighet” och följande lydelse:

”1. Förekomsten och giltigheten av ett avtal eller en bestämmelse i ett avtal ska fastställas enligt den lag vilken det skulle underkastas enligt denna förordning, om avtalet eller bestämmelsen var giltig.

2. En part kan dock åberopa lagen i det land där han har sin vanliga vistelseort för att få fastställt att han inte har samtyckt till avtalet eller avtalsbestämmelsen, om det framgår av omständigheterna att det inte skulle vara rimligt att avgöra verkan av hans uppträdande enligt den lag som anges i punkt 1.”

- 9 I artikel 23 i Rom II-förordningen, som har rubriken ”Förhållandet till andra gemenskapsrättsliga bestämmelser”, föreskrivs följande:

”Denna förordning ska, med undantag för artikel 7, inte inverka på tillämpningen av gemenskapsrättsliga bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser.”

Rom II-förordningen

- 10 I skälen 7 och 21 i Rom II-förordningen anges följande:

”(7) Denna förordnings materiella tillämpningsområde och bestämmelser bör överensstämma med ... förordning [nr 44/2001] och de instrument som rör tillämplig lag på avtalsförpliktelser.

...

- (21) Den särskilda regeln i artikel 6 är inte ett undantag från huvudregeln i artikel 4.1, utan snarast ett klarläggande av denna. Vid otillbörlig konkurrens bör lagvalsregeln skydda konkurrerande företag, konsumenterna och den stora allmänheten och säkerställa korrekt fungerande marknadsekonomi. Dessa mål tillgodoses i allmänhet genom anknytningen till lagen i det land där konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen påverkas eller kan påverkas.”

- 11 I artikel 1.1 och 1.3 i Rom II-förordningen föreskrivs följande:

”1. Denna förordning skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt. Den skall i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller på statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (*acta iure imperii*).

...

3. Denna förordning skall inte tillämpas på bevisfrågor och processuella frågor, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 21 och 22.”

- 12 Artikel 4 i Rom II-förordningen har rubriken ”Huvudregel” och återfinns i kapitel II i förordningen, vilket har rubriken ”Skadeståndsgrundande händelser”. Denna artikel har följande lydelse:

”1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall i fråga om en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i en skadeståndsgrundande händelse lagen i det land där skadan uppkommer tillämpas oavsett i vilket land den skadevållande händelsen inträffade och oavsett i vilket eller vilka länder indirekta följder av händelsen uppkommer.

2. Om både den person vars ansvar görs gällande och den skadelidande har sin vanliga vistelseort i samma land vid den tidpunkt då skadan uppkommer, skall dock lagen i det landet tillämpas.

3. Om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till ett annat land än det som anges i punkt 1 eller 2, skall lagen i det landet tillämpas. En uppenbart närmare anknytning till ett annat land kan särskilt grundas på att det redan finns ett rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har nära anknytning till den skadeståndsgrundande händelsen i fråga.”

- 13 Artikel 6 i Rom II-förordningen, som har rubriken ”Otillbörlig konkurrens och handlingar som begränsar den fria konkurrensen” och som även återfinns i kapitel II i förordningen, har följande lydelse:

”1. Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i otillbörlig konkurrens skall vara lagen i det land där konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen påverkas eller skulle kunna påverkas.

2. Om otillbörlig konkurrens enbart påverkar en bestämd konkurrents intressen, skall artikel 4 tillämpas.

3.

a) Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i konkurrensbegränsning skall vara lagen i det land där marknaden påverkas eller kan påverkas.

b) När marknaden påverkas, eller kan påverkas, i mer än ett land får den person som begär ersättning för skada och som lämnar in en stämningsansökan till den domstol där svaranden har hemvist i stället välja att grunda sitt krav på lagen i det land där talan väcks, under förutsättning att marknaden i den medlemsstaten är bland dem som direkt och påtagligt påverkas av den konkurrensbegränsning som givit upphov till den utomobligatoriska förpliktelse på vilken kravet grundas. Om den klagande i enlighet med tillämpliga regler om behörighet lämnar in en stämningsansökan mot mer än en svarande i den domstolen, kan han endast välja att grunda sitt krav på domstolslandets lag, om den konkurrensbegränsning som ligger till grund för kravet mot var och en av dessa svarande, direkt och påtagligt också påverkar marknaden i den medlemsstat där den domstolen finns.

4. Det får inte göras undantag från tillämplig lag enligt denna artikel genom ett avtal i enlighet med artikel 14.”

14 I artikel 14 i Rom I-förordningen, som har rubriken ”Lagval genom avtal”, föreskrivs följande:

”1. Parterna får enas om att en utomobligatorisk förpliktelse skall regleras av en lag som de själva väljer

a) genom ett avtal som har ingåtts efter det att den skadevållande händelsen inträffat,
eller

b) om alla parter bedriver kommersiell verksamhet, också genom ett avtal som de frivilligt har förhandlat fram innan den skadevållande händelsen inträffat.

Lagvalet skall vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av omständigheterna i det aktuella fallet och får inte innebära att tredje mans rättigheter åsidosätts.

2. Om alla omständigheter av betydelse för situationen vid den tidpunkt då den skadevållande händelsen inträffade har anknytning till ett annat land än det vars lag har valts, får parternas val inte hindra tillämpningen av sådana lagregler i det andra landet som inte kan avtalas bort.

3. Om alla omständigheter av betydelse för situationen vid den tidpunkt då den skadevållande händelsen inträffade har anknytning till en eller flera medlemsstater, får inte parternas val av annan tillämplig lag än en medlemsstats hindra tillämpningen av sådana regler i gemenskapsrätten, i förekommande fall med den tillämpning som görs i domstolsmedlemsstaten, som inte kan avtalas bort.”

15 Artikel 16 i Rom II-förordningen, som har rubriken ”Överordnade tvingande bestämmelser”, har följande lydelse:

”Denna förordning skall inte begränsa tillämpningen av bestämmelser i domstolslandets lag när de är tvingande, oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på den utomobligatoriska förpliktelsen.”

Förordning nr 2006/2004

- 16 Artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen ("förordningen om konsumentskyddssamarbete") (EUT L 364, 2004, s. 1) har rubriken "Definitioner". I den artikeln föreskrivs följande:

"I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

- b) *överträdelse inom gemenskapen*: varje handling eller underlåtenhet som strider mot de lagar som skyddar konsumenternas intressen enligt a och som skadar eller sannolikt kan skada de kollektiva intressena för konsumenter som är bosatta i en annan medlemsstat eller andra medlemsstater än den där handlingen eller underlåtenheten har sitt ursprung eller ägde rum, eller där den ansvariga säljaren eller leverantören är etablerad, eller där det finns bevis eller tillgångar som hänför sig till handlingen eller underlåtenheten.

..."

- 17 I artikel 4 i förordning nr 2006/2004, som har rubriken "Behöriga myndigheter", föreskrivs följande:

"1. Varje medlemsstat skall utse de behöriga myndigheterna och en central kontaktpunkt som har ansvaret för tillämpningen av denna förordning.

2. Varje medlemsstat får, om så är nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning, utse andra offentliga myndigheter. De får även utse organ som har ett berättigat intresse av att överträdelser inom gemenskapen upphör eller förbjuds i enlighet med artikel 8.3.

3. Varje behörig myndighet skall, om inte annat följer av punkt 4, ha sådana utrednings- och tillsynsbefogenheter som den behöver för tillämpningen av denna förordning och skall utöva dessa befogenheter i enlighet med nationell lagstiftning.

4. De behöriga myndigheterna får utöva de befogenheter som anges i punkt 3 i enlighet med nationell lagstiftning antingen

- a) direkt enligt sina egna befogenheter, eller under tillsyn av de rättsliga myndigheterna, eller
b) genom ansökan till domstolar som är behöriga att fatta det nödvändiga beslutet, inbegripet, när så är lämpligt, genom överklagande, om ansökan om att fatta det nödvändiga beslutet avslås.

5. Om de behöriga myndigheterna utövar sina befogenheter genom ansökan till domstolar enligt punkt 4 b, skall de domstolarna vara behöriga att fatta de nödvändiga besluten.

6. De befogenheter som avses i punkt 3 skall endast utövas om det föreligger skäligen misstanke om överträdelse inom gemenskapen och skall omfatta åtminstone följande:

- a) Rätt att få tillgång till alla relevanta handlingar, oberoende av form, om överträdelsen inom gemenskapen.
b) Rätt att begära att vem som helst skall lämna relevant information om överträdelsen inom gemenskapen.
c) Rätt att utföra nödvändiga inspektioner på plats.

- d) Rätt att skriftligt begära att den berörda säljaren eller leverantören upphör med överträdelsen inom gemenskapen.
- e) Rätt att erhålla ett åtagande från den säljare eller leverantör som gjort sig skyldig till en överträdelse inom gemenskapen om att upphöra med denna överträdelse och, i förekommande fall, rätt att offentliggöra detta åtagande.
- f) Rätt att begära upphörande av eller förbud mot varje överträdelse inom gemenskapen och, i förekommande fall, att offentliggöra dessa beslut.
- g) Rätt att begära att den förlorande parten skall betala ersättning till statskassan eller till en mottagare som utsetts enligt nationell lagstiftning om beslutet inte efterlevs.

...”

Direktiv 2009/22/EG

- 18 I artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 2009, s. 30) föreskrivs följande:

”Detta direktiv ska inte påverka internationell[t]-privaträttsliga regler med avseende på tillämplig lag och leder således till tillämpning av antingen lagen i den medlemsstat där överträdelsen har sitt ursprung eller lagen i den medlemsstat där överträdelsen får effekt.”

Direktiv 93/13

- 19 I femte och sjätte skälen i direktiv 93/13 anges följande:

”Konsumenterna känner normalt inte till de andra medlemsländernas lagregler gällande avtal om försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster. Denna brist på kunskap kan få dem att avstå från direkta köp av varor eller tjänster i en annan medlemsstat.

För att underlätta upprättandet av den inre marknaden och skydda medborgaren i hans roll som konsument när han förvärvar varor och tjänster genom avtal för vilka lagar i andra medlemsländer än hans eget gäller är det väsentligt att eliminera oskäligen villkor från sådana avtal.”

- 20 I artikel 3 i direktiv 93/13 föreskrivs följande:

”1. Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.

...

3. Bilagan innehåller en vägledande, inte uttömmande lista på villkor som kan anses oskäligen.”

- 21 Artikel 5 i direktiv 93/13 har följande lydelse:

”I avtal där alla eller vissa villkor som erbjuds konsumenten är i skriftlig form skall dessa villkor alltid vara klart och begripligt formulerade. Vid tveksamhet om ett avtalsvillkors innebörd skall den för konsumenten mest gynnsamma tolkningen gälla. Denna tolkningsregel gäller inte vid de förfaranden som föreskrivs i artikel 7.2.”

22 I artikel 6 i direktiv 93/13 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäliga villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäliga villkoren.

2. Medlemsstaterna skall, för de fall då avtalet har nära anknytning till medlemsstaternas territorium, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att konsumenterna inte förlorar det skydd som ges i detta direktiv på grund av att ett tredje lands lagstiftning väljs som tillämplig lag för avtalet.”

23 Artikel 7 i direktiv 93/13 har formulerats enligt följande:

”1. Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.

2. De medel som avses i punkt 1 skall omfatta bestämmelser om att personer eller organisationer, som enligt nationell rätt har ett berättigat intresse att skydda konsumenter, får inleda ett ärende enligt nationell lagstiftning vid domstolar eller behöriga administrativa myndigheter, för att dessa skall avgöra om avtalsvillkor som utformats för allmänt bruk är oskäliga och använda lämpliga och effektiva medel för att förhindra framtida bruk av sådana villkor.

...”

24 Artikel 8 i direktiv 93/13 har följande lydelse:

”För att säkerställa bästa möjliga skydd för konsumenten får medlemsstaterna, inom det område som omfattas av detta direktiv, anta eller behålla strängare bestämmelser som är förenliga med fördraget.”

25 I bilagan till direktiv 93/13 förtecknas de villkor som avses i artikel 3.3 i det direktivet. Punkt 1 q i den bilagan har följande lydelse:

”Avtalsvillkor vars mål eller konsekvens är

...”

q) att upphäva eller inskränka konsumentens rätt att gå till domstol eller vidta andra rättsliga åtgärder ...”

Direktiv 95/46

26 I artikel 4 i direktiv 95/46, som har rubriken ”Tillämplig nationell rätt”, föreskrivs följande:

”1. Varje medlemsstat skall tillämpa de nationella bestämmelser som den för genomförandet av detta direktiv antar för behandlingen av personuppgifter när

a) behandlingen utförs som ett led i verksamhet inom den medlemsstats territorium, där den registeransvarige är etablerad. Om en registeransvarig är etablerad inom flera medlemsstaters territorier skall han vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att alla verksamheter uppfyller kraven enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen,

- b) den registeransvarige inte är etablerad inom en medlemsstats territorium utan på en plats där medlemsstatens lagstiftning gäller på grund av folkrätten,
 - c) den registeransvarige inte är etablerad på gemenskapens territorium och för behandling av personuppgifter använder databehandlad eller icke databehandlad utrustning som befinner sig på den nämnda medlemsstatens territorium, om inte sådan utrustning endast används för att låta uppgifter passera genom gemenskapen.
2. Under de omständigheter som avses i punkt 1 c) måste den registeransvarige utse en företrädare som är etablerad inom den berörda medlemsstatens territorium, utan att detta i övrigt påverkar de eventuella rättsliga åtgärder som kan komma att inledas mot den ansvarige själv.”

Den österrikiska lagstiftningen

- 27 6 § Konsumentenschutzgesetz (konsumentskyddslag) av den 8 mars 1979 (BGBl. 140/1979) har rubriken ”Lagstridiga avtalsvillkor”. I 6 § tredje stycket föreskrivs att en bestämmelse i allmänna avtalsvillkor eller avtalsformulär är ogiltig om den är avfattad på ett sådant sätt att den är oklar eller obegriplig.
- 28 I 13a § i samma lag föreskrivs att 6 § i densamma ska tillämpas för att skydda konsumenten oberoende av vilken lag som är tillämplig på avtalet, om detta har kommit till stånd i samband med verksamhet som ett företag eller av detta anlitade personer har inlett i Österrike och har som mål att sådana avtal ska ingås.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 29 Amazon EU är ett företag som är etablerat i Luxemburg och som tillhör en internationell koncern för postorderhandel, vilken bland andra verksamheter – genom en webbplats som har ett domännamn med toppdomänen .de – inriktar sig på konsumenter som är bosatta i Österrike och ingår avtal om e-handel med dessa. Företaget har varken säte eller driftställe i Österrike.
- 30 Fram till mitten av år 2012 hade de allmänna avtalsvillkor som angavs i de avtal som ingicks med de konsumenterna följande lydelse:
- ”1. Amazon.de godtar inte andra villkor från kundens sida, om Amazon.de inte uttryckligen och skriftligen har samtyckt till att sådana villkor är giltiga.
- ...
6. Vid betalning mot faktura och i andra fall kontrollerar och utvärderar Amazon.de, när det är motiverat, kundernas personuppgifter och utbyter uppgifter med andra företag inom Amazonkoncernen samt med kreditupplysningsföretag och i förekommande fall med bolaget Bürgel Wirtschaftsinformation GmbH & Co, Postfach 5001 66, 22701, Hamburg, Tyskland.
- ...
9. Beslut om betalningsmetod grundas både på våra egna uppgifter och på sannolikhetsberäkningar i syfte att utvärdera risken för betalningsinställelse. Dessa beräkningar utförs av Bürgel Wirtschaftsinformation GmbH & Co. KG, Gasstrasse 18, 22761, Hamburg och informa Solutions GmbH, Rheinstrasse 99, 76532 Baden-Baden [(Tyskland)]. Vi vänder oss till dessa företag även för att validera angivna adressuppgifter.

...

11. En användare som laddar upp innehåll på Amazon.de (till exempel en kundrecension) ger därmed sitt samtycke, för hela den bakomliggande rättens giltighetstid, till att Amazon under obegränsad tid och var som helst får använda innehållet för alla ändamål på nätet eller i andra sammanhang.
 12. Luxemburgsk rätt ska tillämpas i stället för Förenta nationernas konvention angående avtal om internationella köp av varor.”
- 31 VKI är en inrättning som är godkänd för att väcka talan om förbudsföreläggande i den mening som avses i direktiv 2009/22. VKI begärde vid österrikisk domstol att ett föreläggande skulle utfärdas om förbud mot att tillämpa samtliga avtalsvillkor i de allmänna avtalsvillkoren. VKI begärde vidare att den påföljande domen skulle offentliggöras mot bakgrund av att samtliga avtalsvillkor stod i strid mot lagstadgade förbud eller god praxis.
- 32 Domstolen i första instans biföll samtliga yrkanden, utom det som avsåg villkor 8, om ett pristillägg vid betalning mot faktura. Med stöd av principen i Rom I-förordningen och på grundval av artikel 6.2 i den förordningen, fann den domstolen att villkor 12, om tillämpligt lagval, var ogiltig, eftersom ett lagval inte ska leda till att konsumenten fräntas det skydd han har enligt lagstiftningen i den medlemsstat där han har sin vanliga vistelseort. Den ovannämnda domstolen drog slutsatsen att de övriga villkorens giltighet borde ha bedömts mot bakgrund av österrikisk rätt. I fråga om villkoren 6, 9 och 11 anmärkte den domstolen slutligen att endast frågor avseende uppgiftsskydd borde bedömas mot bakgrund av relevant luxemburgsk rätt, eftersom det enligt Rom I-förordningen inte var uteslutet att tillämpa direktiv 95/46.
- 33 Domstolen i andra instans, till vilken båda parterna i det nationella målet hade överklagat detsamma, upphävde den dom som domstolen i första instans hade avkunnat och återförvisade målet till densamma för omprövning. Domstolen i andra instans ansåg att Rom II-förordningen var relevant för att fastställa tillämplig lag och gjorde en sakprövning endast av artikel 12, om val av tillämplig lag. Den fann härvid att det inte var möjligt att med stöd av artikel 6.2 i den förordningen dra slutsatsen att det villkoret var lagstridigt. Den fann vidare att det villkoret, enligt artikel 10.1 i samma förordning, snarare borde ha bedömts mot bakgrund av luxemburgsk rätt. Domstolen i andra instans uppmanade domstolen i första instans att göra den bedömningen och anmärkte att även om det aktuella villkoret skulle visa sig vara lagenligt enligt luxemburgsk lag, borde även de övriga villkoren bedömas mot bakgrund av luxemburgsk rätt. Den fann att en jämförelse borde göras med österrikisk rätt för att avgöra vilken lagstiftning som var mest förmånlig i den mening som avses i artikel 6.2 i Rom I-förordningen.
- 34 VKI överklagade målet till Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) som vill få klarhet i vilken lag som är tillämplig i det nationella målet. Under dessa omständigheter beslutade den domstolen att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolens:
- 1) Ska den lagstiftning som ska tillämpas på förbudsförelägganden i den mening som avses i direktiv 2009/22 bestämmas i enlighet med artikel 4 i Rom II-förordningen, om talan avser ett i en medlemsstat etablerat företags användning av lagstridiga avtalsvillkor när företaget genom e-handel ingår avtal med konsumenter som är bosatta i andra medlemsstater, bland annat i den medlemsstat där den domstol som handlägger tvisten är belägen?
 - 2) Om den första frågan besvaras jakande:
 - a) Ska med det land där skadan uppkommer (artikel 4.1 i Rom II-förordningen) förstås varje land till vilket svarandeföretaget riktar sin affärsverksamhet, på så sätt att de omtvistade villkoren ska tolkas mot bakgrund av lagen i det landet, om en organisation som är behörig att väcka talan invänder mot att dessa villkor används i affärsverksamhet med konsumenter som är bosatta i detta land?

- b) Föreligger det en uppenbart närmare anknytning (artikel 4.3 i Rom II förordningen) till lagen i det land där svarandeföretaget har sitt säte, om det i dess affärsvillkor föreskrivs att lagen i det landet ska tillämpas på de avtal som företaget ingår?
- c) Leder en sådan lagvals klausul av andra skäl till att de omtvistade avtalsvillkoren ska bedömas i enlighet med lagen i det land där svarandeföretaget har sitt säte?

3) Om fråga 1 besvaras nekande:

Hur ska det fastställas vilken lag som ska tillämpas?

4) Oberoende av svaret på ovanstående frågor:

- a) Är ett villkor i allmänna affärsvillkor, enligt vilket lagen i det land där företaget har sitt säte ska tillämpas på ett avtal som ingås genom e-handel mellan en konsument och ett företag som har hemvist i en annan medlemsstat, oskäligt i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 93/13?
- b) Den behandling av personuppgifter görs av ett företag som genom e-handel ingår avtal med konsumenter som är bosatta i andra medlemsstater, omfattas den enligt artikel 4.1 a i direktiv 95/46, oberoende av i övrigt tillämplig lag, uteslutande av lagen i den medlemsstat där företaget har det verksamhetsställe vid vilket behandlingen äger rum, eller är företaget även skyldigt att följa bestämmelserna om uppgiftsskydd i de medlemsstater till vilka det riktar sin affärsverksamhet?"

Prövning av tolkningsfrågorna

De tre första frågorna

- 35 Den hänskjutande domstolen har ställt de tre första frågorna, som ska prövas gemensamt, för att få klarhet i hur Rom I- och Rom II-förordningarna ska tolkas för att fastställa vilken eller vilka lagar som är tillämpliga på ett förbuds föreläggande, i den mening som avses i direktiv 2009/22, vilket riktas mot tillämpning av påstått rättsstridiga avtalsvillkor av ett företag som är etablerat i en medlemsstat och som genom e-handel ingår avtal med konsumenter som är bosatta i andra medlemsstater, bland annat i den medlemsstat där den domstol som handlägger tvisten är belägen.
- 36 I fråga om de respektive tillämpningsområdena för Rom I- och Rom II-förordningarna betonar domstolen inledningsvis att begreppen avtalsförpliktelse och utomobligatorisk förpliktelse, som förekommer i de förordningarna, ska tolkas självständigt och med hänsyn tagen framför allt till förordningarnas systematik och ändamål. Dessutom ska, såsom framgår av skäl 7 i båda förordningarna, ändamålet med en konsekvent tillämpning av förordningarna, inte bara i förhållande till varandra, utan även i förhållande förordning nr 44/2001 (nedan kallad Bryssel I-förordningen) beaktas. I artikel 5 i den förordningen görs det bland annat åtskillnad mellan frågor som avser avtal och frågor som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden (se dom av den 21 januari 2016, ERGO Insurance och Gjensidige Baltic, C-359/14 och C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 43).
- 37 Vad gäller begreppet "utomobligatorisk förpliktelse" i den mening som avses i artikel 1 i Rom II-förordningen erinrar domstolen om att begreppet "skadestånd utanför avtalsförhållanden" i den mening som avses i artikel 5.3 i Bryssel I-förordningen omfattar varje talan som syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar som inte är hänförligt till ett "avtal" i den mening som avses i artikel 5.1 i den förordningen (dom av den 21 januari 2016, ERGO Insurance och Gjensidige Baltic, C-359/14 och C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 45).
- 38 I samband med konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30) (nedan kallad Brysselkonventionen) har domstolen slagit fast att en talan som en

konsumentskyddsorganisation väcker vid domstol i förebyggande syfte, i syfte att en näringsidkare ska förbjudas att i avtal med enskilda använda sig av villkor som har konstaterats vara oskäligen, avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention (dom av den 1 oktober 2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, punkt 50). Den tolkningen gäller även i förhållande till Bryssel I-förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 mars 2014, Brosgitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punkt 19).

- 39 Mot bakgrund av ändamålet med en konsekvent tillämpning som domstolen har erinrat om ovan i punkt 36, är det vid tolkningen av Rom I- och Rom II-förordningarna fullt möjligt att på konsumentskyddsområdet överföra övervägandet att den utomobligatoriska förpliktelsen även omfattar det förhållandet att rättsordningens funktion påverkas till följd av den användning av oskäligen avtalsvillkor som konsumentskyddsorganisationerna har till uppgift att förhindra (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 oktober 2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, punkt 42). Förbuds föreläggande som avses i direktiv 2009/22 kan därmed anses avse en utomobligatorisk förpliktelse som följer av en skadeståndsgrundande händelse i den mening som avses i kapitel II i Rom II-förordningen.
- 40 Artikel 6.1 i Rom II-förordningen återfinns i kapitel II i densamma och avser, i egenskap av specialregel om utomobligatoriska förpliktelser som följer av illojal konkurrens, att lagstiftningen i det land där konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen påverkas eller kan påverkas ska tillämpas.
- 41 Det följer av skäl 21 i Rom II-förordningen att artikel 6.1 i den förordningen, på det särskilda området otillbörlig konkurrens utgör ett klarläggande av principen om *lex loci damni*, som avses i artikel 4.1 i samma förordning.
- 42 Såsom generaladvokaten angav i punkt 73 i sitt förslag till avgörande, omfattar illojal konkurrens i den mening som avses i artikel 6.1 i Rom II-förordningen att oskäligen villkor tillämpas som förts in i de allmänna försäljningsvillkoren, när de kan påverka de kollektiva intressena för konsumenterna som grupp och därmed påverka konkurrensvillkoren på marknaden.
- 43 I fråga om det förbuds föreläggande som avses i direktiv 2006/22, är det land där konsumenternas kollektiva intressen påverkas i den mening som avses i artikel 6.1 i Rom II-förordningen, det land där de konsumenterna är bosatta till vilka företaget riktar sin verksamhet och vars intressen försvaras av den konsumentskyddsorganisation som berörs genom förbuds föreläggandet.
- 44 Artikel 4.3 i Rom II-förordningen – enligt vilken lagen i ett annat land ska tillämpas om det framgår av alla omständigheter i fallet att den skadeståndsgrundande händelsen har en uppenbart närmare anknytning till det landet än det land som anges i artikel 4.1 i samma förordning – kan inte leda till ett annat resultat.
- 45 Såsom generaladvokaten angav i punkt 77 i sitt förslag till avgörande, är den alternativa regeln i artikel 4.3 i Rom II-förordningen inte anpassad till området otillbörlig konkurrens, eftersom artikel 6.1 i den förordningen är avsedd att skydda kollektiva intressen – som sträcker sig längre än förhållandena mellan parterna i tvisten – genom att föreskriva en särskilt anpassad regel för detta ändamål. Det ändamålet skulle äventyras om det var tillåtet att frånga den regeln på grundval av personliga band mellan parterna.
- 46 Det förhållandet att Amazon EU i sina allmänna avtalsvillkor föreskriver att lagen i det land där företaget har sitt säte ska tillämpas på de avtal som företaget ingår kan i vart fall inte lagenligt utgöra en sådan uppenbart närmare anknytning.

- 47 Om det skulle förhålla sig på annat sätt, skulle en näringsidkare som Amazon EU, genom ett sådant villkor, i realiteten kunna välja vilken lag en utomobligatorisk förpliktelse ska omfattas av, och skulle därmed kunna undvika villkoren enligt artikel 14.1 första stycket a i Rom II-förordningen.
- 48 Den lag som ska tillämpas på ett förbudsföreläggande i den mening som avses i direktiv 2009/22 ska därför, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 1.3 i Rom II-förordningen, fastställas i enlighet med artikel 6.1 i den förordningen när det görs gällande att lagstiftningen för skydd av konsumenternas intressen mot oskäligen villkor i allmänna försäljningsvillkor har åsidosatts.
- 49 Den lag som ska tillämpas på prövningen av om villkor i konsumentavtal är oskäligen, vilka är föremål för förbudsföreläggande, ska däremot fastställas självständigt beroende på av vilket slag villkoren är. När förbudsföreläggandet syftar till att förhindra att sådana villkor förs in i konsumentavtal för att upprätta avtalsförpliktelser i de avtalen, ska den lag som är tillämplig på prövningen av de villkoren därför fastställas i enlighet med Rom I-förordningen.
- 50 De villkor som påstås vara oskäligen i förevarande mål och som är föremål för förbudsföreläggandet i det nationella målet är, i förhållande till de konsumenter som de riktar sig till, avtalsförpliktelser i den mening som avses i artikel 1.1 i Rom I-förordningen.
- 51 Den slutsatsen påverkas inte av att den talan genom vilken de villkorens giltighet satts i fråga är kollektiv. Den omständigheten att den talan inte avser individuella avtal som verkligen ingåtts, utgör nämligen en del av beskaffenheten hos en sådan kollektiv och preventiv talan, i samband med vilken en abstrakt prövning genomförs.
- 52 För att fastställa tillämplig rätt ska det således göras åtskillnad mellan, å ena sidan, en prövning av de villkor som berörs och, å andra sidan, ett förbudsföreläggande avseende tillämpning av de villkoren, som begärts av en sammanslutning som VKI.
- 53 Det är nödvändigt att göra den åtskillnaden för att säkerställa att Rom I- och Rom II-förordningarna tillämpas enhetligt. Att de aktuella villkoren anknyts självständigt säkerställer att den tillämpliga rätten inte varierar beroende på vilket slags talan det är fråga om.
- 54 Om de berörda avtalsvillkoren, i samband med ett förfarande till följd av att en kollektiv talan väckts, skulle prövas i förhållande till den rätt som är tillämplig enligt artikel 6.1 i Rom II-förordningen, skulle det föreligga en risk för att andra prövningskriterier tillämpades än de som tillämpas i samband med ett individuellt förfarande som inleds av en konsument.
- 55 I fråga om prövningen av villkoren i samband med ett individuellt förfarande som inleds av en konsument, kan den lag som anges vara tillämplig – i egenskap av den lag som är tillämplig på avtalet – nämligen vara en annan än den som anges vara tillämplig på förbudsföreläggandet i egenskap av *lex loci delicti*. I enlighet med artikel 8 i direktiv 93/13 varierar konsumentskyddets nivå fortfarande mellan medlemsstaterna. Därför kan bedömningen av ett villkor variera beroende på tillämplig rätt, även om alla andra omständigheter är lika.
- 56 Att anknytningen av ett villkor är annorlunda med hänsyn till den lag som anges vara tillämplig, beroende på vilket slags talan som väckts, medför bland annat upphävande av den överensstämmelse mellan prövningen av kollektiv talan och individuell talan som domstolen har slagit fast genom att tvinga de nationella domstolarna att på eget initiativ, och även för framtiden, dra de slutsatser som föreskrivs i nationell rätt om att ett villkor som utgör en del av de allmänna villkoren i konsumentavtal ska anses vara oskäligt i samband med ett förbudsföreläggande, så att ett sådant villkor inte är bindande för de konsumenter som har ingått ett avtal som innehåller samma allmänna villkor (se dom av den 26 april 2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, punkt 43).

- 57 Den inkonsekvens som följer av att ett villkor anknyts annorlunda beroende på vilket slags talan som väcks äventyrar det mål som eftersträvas i direktiv 2009/22 och 93/13, och som innebär att tillämpning av oskäligen villkor effektivt ska bringas att upphöra.
- 58 Av vad ovan anförts följer att den lag som är tillämplig på ett förbudsföreläggande, i den mening som avses i direktiv 2009/22, ska fastställas enligt artikel 6.1 i Rom II-förordningen när det görs gällande att lagstiftning åsidosatts som syftar till att skydda konsumentintresset med avseende på tillämpning av oskäligen villkor i allmänna försäljningsvillkor åsidosatts. Däremot ska den lag som är tillämplig på prövning av ett visst avtalsvillkor alltid fastställas i enlighet med Rom I-förordningen, oberoende av om det sker i samband med en individuell eller en kollektiv talan.
- 59 Vid en prövning, i samband med ett förbudsföreläggande, om ett visst avtalsvillkor är oskäligt följer det emellertid av artikel 6.2 i Rom I-förordningen att valet av tillämplig lag inte påverkar tillämpningen av tvingande bestämmelser som föreskrivs i lagen i det land där de konsumenterna är bosatta vars intressen försvaras genom den talan. Sådana bestämmelser kan omfatta bestämmelser om införlivande av direktiv 93/13, så länge de i enlighet med artikel 8.1 i det direktivet, säkerställer bästa möjliga skydd för konsumenten.
- 60 De tre första frågorna ska således besvaras enligt följande. Rom I- och Rom II-förordningarna ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 1.3 i var och en av de förordningarna, tolkas så, att den lag som är tillämplig på ett förbudsföreläggande i den mening som avses i direktiv 2009/22 och som riktas mot tillämpning av påstått rättsstridiga avtalsvillkor av ett företag som är etablerat i en medlemsstat och som genom e-handel ingår avtal med konsumenterna som är bosatta i andra medlemsstater, bland annat i den medlemsstat där den domstol som handlägger tvisten är belägen, ska fastställas enligt artikel 6.1 i Rom II-förordningen, medan den lag som är tillämplig på prövningen av ett visst avtalsvillkor alltid ska fastställas enligt Rom I-förordningen, oavsett om prövningen görs i samband med en individuell eller en kollektiv talan.

Fråga 4 a

- 61 Genom fråga 4 a vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida ett villkor i de allmänna försäljningsvillkoren i ett avtal som ingås genom e-handel mellan en näringsidkare och en konsument, enligt vilket avtalet ska regleras enligt lagen i det land där näringsidkaren har sitt säte, är oskäligt i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 93/13.
- 62 Enligt denna bestämmelse anses ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande och obefogad obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.
- 63 I artikel 3.2 i direktiv 93/13 anges att det aldrig ska anses att ett avtalsvillkor har varit föremål för individuell förhandling om näringsidkaren har utarbetat det i förväg och konsumenten därför inte har haft möjlighet att påverka villkorets innehåll. Detta gäller särskilt i samband med i förväg formulerade standardavtal. Såsom generaladvokaten anförde i punkt 84 i sitt förslag till avgörande, motsvaras det antagandet av de allmänna försäljningsvillkor som är aktuella i det nationella målet.
- 64 Enligt artikel 4.1 i direktiv 93/13 kan frågan huruvida ett villkor är oskäligt inte avgöras före en prövning från fall till fall mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter, inbegripet vilket slags varor eller tjänster avtalet avser.

- 65 Det ankommer på den nationella domstolen att, med beaktande av de aktuella omständigheterna, avgöra huruvida villkoret uppfyller kraven på god sed, balans och insyn. Domstolen är emellertid behörig att ur bestämmelserna i direktiv 93/13 ta ut de kriterier som kan eller ska tillämpas vid en sådan bedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 april 2014, Kásler och Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, punkterna 40 och 45 och där angiven rättspraxis).
- 66 I fråga om ett sådant villkor som villkor 12 i de allmänna avtalsvillkor som är aktuella i det nationella målet om tillämplig rätt, finner domstolen först och främst att lagvalsklausuler i princip är tillåtna enligt unionslagstiftningen. Artikel 6.2 i Rom I-förordningen avser nämligen parternas möjlighet att komma överens om vilken lag som ska vara tillämplig på ett konsumentavtal under förutsättning att det säkerställs att skyddet för konsumenten iakttas enligt de bestämmelser i domstolslandets lag som inte kan avtalas bort.
- 67 Under dessa förhållanden är, såsom generaladvokaten angav i punkt 94 i sitt förslag till avgörande, en i förväg upprättad lagvalsklausul som innebär att tillämplig lag är lagen i den medlemsstat där näringsidkaren har sitt säte oskälig endast om den, på grund av sin lydelse eller sitt sammanhang, medför en betydande obalans mellan parternas rättigheter och skyldigheter.
- 68 Att ett sådant villkor är oskäligt kan särskilt följa av att det inte uppfyller kravet i artikel 5 i direktiv 93/13 på att vara klart och begripligt formulerat. Det kravet ska tolkas extensivt mot bakgrund av att konsumenten, i fråga om bland annat upplysningsnivå, befinner sig i underläge i förhållande till näringsidkaren (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, punkt 40 och där angiven rättspraxis).
- 69 När verkan av ett villkor fastställs genom tvingande lagregler är det dessutom nödvändigt att näringsidkaren upplyser konsumenten om de bestämmelserna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, punkt 29). Detta är fallet i fråga om artikel 6.2 i Rom I-förordningen. I den artikeln föreskrivs att valet av tillämplig lag inte får medföra att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras denne genom sådana bestämmelser som inte kan avtalas bort enligt den lag som skulle ha varit tillämplig om inget lagval gjorts.
- 70 Med hänsyn till att kravet enligt artikel 6.2 i Rom I-förordningen är tvingande, måste en domstol som ställs inför en lagvalsklausul, i de fall då en konsument som har sin huvudsakliga hemvist i Österrike är i fråga, tillämpa de österrikiska lagbestämmelser som inte kan avtalas bort enligt österrikisk lag. Det ankommer i förekommande fall på den hänskjutande domstolen att ange dessa bestämmelser.
- 71 Fråga 4 a ska således besvaras så, att artikel 3.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att ett villkor i en näringsidkares allmänna försäljningsvillkor, vilket inte har varit föremål för individuell förhandling, och enligt vilket avtal som ingås genom e-handel med en konsument ska regleras enligt lagen i det land där näringsidkaren har sitt säte, är oskäligt i den mån det är vilseledande för konsumenten genom att denne får intrycket att endast lagen i den medlemsstaten är tillämplig på avtalet, och konsumenten inte upplyses om att denne enligt artikel 6.2 i Rom I-förordningen även har rätt att göra gällande det skydd som säkerställs genom tvingande bestämmelser i den lag som skulle vara tillämplig i avsaknad av det villkoret, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter.

Fråga 4 b

- 72 Genom fråga 4 b vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 4.1 a i direktiv 95/46 ska tolkas så, att ett e-handelsföretags behandling av personuppgifter regleras genom lagen i den medlemsstat till vilken det företaget riktar sin verksamhet.

- 73 Enligt artikel 4.1 a i direktiv 95/46 ska varje medlemsstat tillämpa de nationella bestämmelser som den för genomförandet av det direktivet antar för behandlingen av personuppgifter när behandlingen utförs som ett led i verksamhet inom den medlemsstats territorium där den registeransvarige är etablerad.
- 74 Härav följer att behandling av uppgifter i samband med verksamhet vid ett verksamhetsställe regleras enligt lagen i den medlemsstat där verksamhetsstället är beläget.
- 75 Beträffande först och främst begreppet etablering i den mening som avses i artikel 4.1 a i direktiv 95/46, har domstolen slagit fast att det omfattar all verklig och faktisk verksamhet, även om den är ytterst liten, som utövas med hjälp av en stabil struktur (dom av den 1 oktober 2015, *Weltimmo*, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 31).
- 76 Såsom generaladvokaten angav i punkt 119 i sitt förslag till avgörande är det, även om det registeransvariga företaget inte har något dotterbolag eller någon filial i en medlemsstat inte uteslutet att det kan anses etablerat där i den mening som avses i artikel 4.1 a i direktiv 95/46. Endast den omständigheten att det ifrågavarande företags webbplats är tillgänglig i en medlemsstat kan inte utgöra grund för en etablering.
- 77 Såsom domstolen har anförat är det snarast lämpligt att utvärdera både graden av stabilitet hos strukturen och huruvida verksamhet verkligen bedrivs i den ifrågavarande medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 oktober 2015, *Weltimmo*, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 29).
- 78 Vad för det andra gäller frågan om huruvida den aktuella behandlingen av personuppgifter har utförts "som ett led i verksamheten" vid det verksamhetsstället i den mening som avses i artikel 4.1 a i direktiv 95/46, har domstolen erinrat om att det enligt den bestämmelsen fordras att den aktuella behandlingen av personuppgifter inte utförs "av" det berörda driftstället självt, utan endast "som ett led i verksamheten" hos detta (dom av den 1 oktober 2015, *Weltimmo*, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 35).
- 79 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att mot bakgrund av denna rättspraxis och med beaktande av samtliga relevanta omständigheter i det nationella målet fastställa huruvida Amazon EU behandlar de aktuella uppgifterna i samband med verksamhet vid ett verksamhetsställe i en annan medlemsstat än Luxemburg.
- 80 Såsom generaladvokaten angav i punkt 128 i sitt förslag till avgörande, ska Amazon EU:s behandling av uppgifter regleras enligt tysk rätt om den hänskjutande domstolen slår fast att det etableringsställe där Amazon EU behandlar uppgifterna är beläget i Tyskland.
- 81 Med hänsyn till vad ovan anförts ska fråga 4 b besvaras enligt följande. Artikel 4.1 a i direktiv 95/46 ska tolkas så, att ett e-handelsföretags behandling av personuppgifter regleras genom lagen i den medlemsstat till vilken det företaget riktar sin verksamhet om det framgår att det företaget behandlar de ifrågavarande uppgifterna i samband med verksamhet vid ett verksamhetsställe i den medlemsstaten. Det ankommer på den nationella domstolen att bedöma om så är fallet.

Rättegångskostnader

- 82 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 1.3 i var och en av de förordningarna, tolkas så, att den lag som är tillämplig på ett förbudsföreläggande i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen och som riktas mot tillämpning av påstått rättsstridiga avtalsvillkor av ett företag som är etablerat i en medlemsstat och som genom e-handel ingår avtal med konsumenter som är bosatta i andra medlemsstater, bland annat i den medlemsstat där den domstol som handlägger tvisten är belägen, ska fastställas enligt artikel 6.1 i förordning 864/2007, medan den lag som är tillämplig på prövningen av ett visst avtalsvillkor alltid ska fastställas enligt förordning 593/2008, oavsett om prövningen görs i samband med en individuell eller en kollektiv talan.
- 2) Artikel 3.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal ska tolkas så, att ett villkor i en näringsidkares allmänna försäljningsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling, och enligt vilket avtal som ingås genom e-handel med en konsument ska regleras enligt lagen i det land där näringsidkaren har sitt säte, är oskäligt i den mån det är vilseledande för konsumenten genom att denne får intrycket att endast lagen i den medlemsstaten är tillämplig på avtalet, och konsumenten inte upplyses om att denne enligt artikel 6.2 i förordning 593/2008 även har rätt att göra gällande det skydd som säkerställs genom tvingande bestämmelser i den lag som skulle vara tillämplig i avsaknad av det villkoret, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter.
- 3) Artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ska tolkas så, att ett e-handelsföretags behandling av personuppgifter regleras genom lagen i den medlemsstat till vilken det företaget riktar sin verksamhet om det framgår att det företaget behandlar de ifrågavarande uppgifterna i samband med verksamhet vid ett verksamhetsställe i den medlemsstaten. Det ankommer på den nationella domstolen att bedöma om så är fallet.

Underskrifter